

Gemeente van Christus,

Als je wel eens hebt gevlogen herinner je je vast de veiligheidsinstructies die worden gegeven vlak voordat je opstijgt. Zo maak je je gordels vast, zo kom je bij de nooduitgang, onder je stoel een zwemvest.

En dan de zuurstofmaskers. Die komen naar beneden, als het nodig zou zijn, en dan is de instructie: zet eerst je eigen masker op, voordat je je kinderen helpt. Zet eerst je eigen masker op....

Het is eigenlijk volstrekt logisch, want als jij zelf geen zuurstof krijgt kun je anderen ook niet meer helpen. En toch blijft die instructie hangen, omdat die in eerste instantie tegen je gevoel lijkt in te gaan. Het allereerste wat je zou doen, tenminste dat denk je, in een noodsituatie, is proberen je kinderen te helpen, want zij kunnen het niet zelf. Eerst je eigen masker, want je bent zelf ook afhankelijk van die zuurstof.

In het verhaal van Marcus is het druk bij Jezus, iedereen wil hem spreken. Sommigen komen met kritische vragen, anderen verwachten juist veel van deze nieuwe leraar, ze hebben de verhalen gehoord dat hij in staat is mensen te genezen als hij ze aanraakt. Mensen komen met kinderen, zodat Jezus hen ook kan aanraken, zegenen.

De leerlingen staan als een soort bodyguards om Jezus heen, om de orde te bewaken. Er moeten keuzes gemaakt worden. En zoals dat meestal in dat soort gevallen gaat krijgen vooral de mensen de ruimte die het meest invloedrijk zijn, machtig, sterk, rijk. En dat zijn niet de kinderen, zeker niet in de cultuur van die tijd. De kinderen zijn de laatsten in de rij.

Maar dat laat Jezus niet gebeuren, hij reageert heel heftig, en zegt tegen de leerlingen dat ze de kinderen niet tegen mogen houden. Juist de kinderen mogen naar voren komen, en Jezus neemt hen in zijn armen, omhelst hen en zegent hen.

Want, zegt Jezus: het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij. Om binnen te gaan in dat koninkrijk moet je ervoor openstaan als een kind.

Als een kind: wat is het hier precies waar Jezus op doelt? Het centrale woord is hier, denk ik, dat 'openstaan', vaak ook vertaald als 'ontvangen', het koninkrijk ontvangen als een kind.

Een jong kind wordt, als het goed is, door zijn omgeving omringd met liefde, aandacht en zorg. Kinderen krijgen eten en drinken, zonder dat ze daarvoor een tegenprestatie hoeven te geven. Jonge kinderen denken daar verder ook niet over na; als ze honger of dorst hebben laten ze dat wel horen en als vanzelfsprekend accepteren ze voedsel, aandacht, knuffels.

Maar dat verandert in de loop van je leven. Op school moet je werken om waardering en hoge cijfers te krijgen; later moet je werken voor je geld. En ineens worden die prestaties ook belangrijk voor de waardering die je krijgt, of hoe je naar jezelf kijkt. Ineens lijkt alles te draaien om hoe goed iemand presteert, hoe geweldig je sociale leven is, hoeveel je verdient, hoe actief je je inzet in de samenleving, of in de kerk.

We verliezen zomaar het vermogen om te ontvangen, om ons open te stellen voor wat ons wordt gegeven, zonder dat we daar zelf eerst iets tegenover stellen. We rennen mee in die race om de snelste, de beste, de meest gelovige, de eerste te zijn.

De laatsten zullen de eersten zijn, zegt Jezus ergens anders. Dat gaat precies hierover. Die laatsten, de achtersten in de rij, de kinderen, mogen naar voren komen.

Omdat zij laten zien wat dat is, onbekommerd ontvangen, vertrouwen dat je krijgt wat je nodig hebt, je open stellen voor liefde. Als vanzelfsprekend, als de zuurstof die je inademt om te leven.

Avondmaal vieren past heel goed bij dit verhaal over Jezus. We worden uitgenodigd aan die maaltijd, die ons precies daarbij bepaalt dat we welkom zijn in Gods omhelzing, in Gods liefde. Dat we daar allemaal welkom zijn, dat het helemaal niet gaat om wat we zelf meebrengen, aan kennis of aan goed gedrag of aan wat dan ook.

Die woorden uit Jesaja 55 zijn zo treffend. Kom hierheen, zegt de profeet, die Gods woorden in de mond neemt. Kom hierheen, want hier is water en voedsel, in overvloed. Brood, en melk en wijn. Je hebt geen geld nodig, je hoeft niets te betalen.

Het lijkt wel een soort voedselbank. Voedsel voor wie honger heeft. Hmm, en daar houden wij toch helemaal niet van, eigenlijk? Mooi dat een voedselbank er is, maar als we daar zelf ons eten halen zijn we daar meestal helemaal niet zo trots op, er hangt zoveel schaamte omheen. Het is helemaal niet zo makkelijk om te ontvangen.

En gratis weggeven, dat roept ook nog wel eens dubbele gevoelens op, zeker in de politiek. Want als je mensen zomaar gratis geld geeft, voedsel, een uitkering, worden mensen daar niet lui van, initiatiefloos? Neemt dat niet elke prikkel weg om zelf actief te worden?

Ik moest bij het voorbereiden van deze dienst ineens denken aan de Heidelbergse Catechismus, één van die geloofsboeken van de kerk, waar we niet meer zo vaak uit lezen. Maar daarin staat ook een vraag die heel erg op die vraag naar luiheid lijkt.

Het gaat in die catechismuszondag over genade, en dat we als mensen bij God welkom zijn, door God geliefd onafhankelijk van wat wij zelf doen, onze goede werken. Maar, zegt de Catechismus dan, zondag 24, maakt die leer de mensen niet zorgeloos en goddeloos?

Zorgt dat idee van onvoorwaardelijke liefde en genade er niet voor dat we lui worden, zorgeloos, en dat we ons niet meer voor God inspannen? De catechismus geeft dan als antwoord dat het niet anders kan, dan dat mensen die Gods liefde kennen ook zo handelen, goede vruchten voortbrengen. Dus juist als jij iets goeds ervaart dat een ander voor jou doet, is dat een prikkel om zelf ook iets goeds te doen.

Hier, in de woorden van Jesaja, nodigt God ons uit. Kom bij mij, zegt hij, luister naar mij, leen mij je oor, en je zult ruimschoots te eten hebben. Eten en drinken in overvloed.

Dat is het koninkrijk van God. Dat God er is, heel dichtbij. Dat God je in zijn armen neemt, optilt, zegent, een omhelzing in liefde.

Dat koninkrijk mogen wij binnengaan. Dat kunnen we binnengaan als een kind. Als een kind dat liefde wil ontvangen, dat zich ervoor kan openstellen.

Daarom is het zo mooi en goed dat ook kinderen worden uitgenodigd bij die maaltijd van de Heer. Toen ik zelf kind was, was dat anders in de kerk waar ik opgroeide. Maar al lange tijd ben ik er erg van overtuigd geraakt dat juist kinderen zo thuis horen aan deze maaltijd. Omdat zij ons eraan herinneren hoe dat is, om met open handen ontvankelijk in het leven te staan. Omdat we er steeds weer bij bepaald moeten worden dat de laatsten bij God de eersten zijn. Dat het niet gaat om onze eigen kracht, maar om onze zwakheid en onze kwetsbaarheid.

Kom hierheen, mensen met honger en dorst, mensen die moe zijn van het leven, mensen die zoeken naar rust, naar betekenis, naar zin, naar liefde en verbondenheid. Hier is brood en wijn, hier is rust, hier is God zelf. Wees welkom aan die maaltijd.

Amen